

Ποιά είναι τα σημάδια σε ένα παιδί ότι χρειάζεται λογοθεραπεία;

Η λογοθεραπεία είναι η επιστήμη που ασχολείται με τις διαταραχές λόγου, ομιλίας, επικοινωνίας, φωνής και κατάποσης.

Δυσκολίες στο λόγο, την ομιλία, την επικοινωνία ή/και στην κατάποση/σίτιση εμφανίζουν παιδιά με:

Βαρηκοΐα-Κώφωση

Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές

Σύνδρομο όπως πχ Σύνδρομο Down ή Tourette

Νοητική Υστέρηση

Κρανιοπροσωπικές ανωμαλίες όπως χειλεοσχιστία ή υπερωοσχιστία

Εγκεφαλική Πάρεση και άλλα

Ωστόσο λογοθεραπευτικής αξιολόγησης/θεραπείας χρήζουν και παιδιά που παρουσιάζουν δυσκολίες στην παραγωγή κάποιων ήχων (φωνημάτων) τις γλώσσας πχ το παιδί δεν παράγει καθόλου τον ήχο /ρ/ στην ομιλία του, αντικαταστάσεις ήχων με άλλους ήχους πχ. Αντί /β/ λέει /δ/ ή αντί για /θ/ λέει /φ/, απλοποιήσεις συμπλεγμάτων πχ. αντί για /σπίτι/ λέει /πίτι/, πλήρης απουσία ομιλίας ή απλοποιημένος λόγος σε σχέση με την ηλικία του πχ για παιδιά άνω των 2 ετών μονολεκτικές φράσεις αντί /πάμε βόλτα/ λέει /βόλτα/, συστηματικά λάθη στη χρήση καταλήξεων της γραμματικής όπως χρόνων, αριθμών, γένους πχ. αντί /εχθές πήγα/ λέει /εχθές πάω/, αδυναμία αφήγησης ιστοριών ή παραμυθιών, αδυναμίες εκτέλεσης απλών ή σύνθετων εντολών ανάλογα με την ηλικία του κάθε παιδιού, αδυναμία στη χρήση της κατάλληλης γλώσσας πχ. αντί /καλημέρα/ λέει /καλησπέρα, διαταραχές στη ροή της ομιλίας πχ μπλοκαρίσματα στην ομιλία (μμμμ-μάτια), επαναλήψεις συλλαβών (παπαπα-πάπια), υπερβολικά γρήγορη ομιλία. Οι παραπάνω λίστες δεν είναι εξαντλητικές. Αν κάποιος έχει αμφιβολίες για το παιδί του μπορεί να ενημερωθεί πληρέστερα από ένα λογοθεραπευτή.

Ποια είναι η κατάλληλη ηλικία για να ξεκινήσει λογοθεραπεία;

Σε περιπτώσεις που οι διαταραχές είναι συγγενείς όπως σύνδρομο Down, Βαρηκοΐα-Κώφωση, Εγκεφαλική Πάρεση κ.α. τα παιδιά μπαίνουν σε πρόγραμμα λογοθεραπείας άμεσα μετά τη διάγνωση. Ένα τέτοιο πρώιμο πρόγραμμα μπορεί να περιλαμβάνει απλές συμβουλές προς τους γονείς για την ανάπτυξη λόγου/ομιλίας/επικοινωνίας, απλή παρακολούθηση της ανάπτυξης των παραπάνω ή/και ειδικές λογοθεραπευτικές ασκήσεις.

Σε περιπτώσεις που οι δυσκολίες προκύπτουν στην πορεία της ανάπτυξης του παιδιού τότε θα πρέπει οι γονείς να ζητάνε συμβουλές από λογοθεραπευτή το συντομότερο δυνατό. Η/Ο λογοθεραπευτήρια/της θα

κρίνουν αν το παιδί είναι σε θέση να παρακολουθήσει ένα τυπικό πρόγραμμα λογοθεραπείας με εβδομαδιαίες συνεδρίες ή θα πρέπει να ακολουθηθεί ένα άλλο πρόγραμμα. Σε κάθε περίπτωση ο ειδικός για να αξιολογήσει τα προβλήματα λόγου, ομιλίας και επικοινωνίας είναι η/ο λογοθεραπευτής/τρια.

Που μπορεί να αξιολογηθεί ένα παιδί, ώστε να λάβει τη βοήθεια που χρειάζεται;

Οι βασικοί δημόσιοι φορείς αξιολόγησης είναι τα Κέντρα Διαφοροδιάγνωσης Διάγνωσης και Υποστήριξης (ΚΕΔΔΥ) και τα Ιατροπαιδαγωγικά Κέντρα δημόσιων νοσοκομείων. Ωστόσο λόγω φόρτου εργασίας η αναμονή είναι μακροχρόνια. Έτσι η επίσκεψη σε μια/ένα λογοθεραπεύτρια/τη είναι ο καλλίτερος τρόπος να αξιολογηθεί άμεσα και με ακρίβεια ο λόγος, η ομιλία και η επικοινωνία ενός παιδιού ώστε να αντιμετωπισθούν οι δυσκολίες όσο πιο γρήγορα γίνεται.

Πόσος χρόνος χρειάζεται για να βοηθηθεί το παιδί, αφού ξεκινήσει λογοθεραπεία;

Αυτό εξαρτάται από πολλούς παράγοντες. Υπάρχουν αντικειμενικοί παράγοντες που βασίζονται στα αποτελέσματα της αξιολόγησης δηλαδή ποια είναι η δυσκολία και ποια τα αίτια της και στις ικανότητες του θεραπευτή. Οι υποκειμενικοί παράγοντες είναι η σχέση θεραπευτή-παιδιού, το κίνητρο του παιδιού ή της οικογένειας για τη λύση του προβλήματος, η ενεργής συμμετοχή των γονέων στην εκπαιδευτική διαδικασία, η τήρηση των οδηγιών του λογοθεραπευτή κ.α.

Ανάλογα την περίπτωση, θα χρειαστεί να επαναλαμβάνει τις συνεδρίες το παιδί ανά 1 χρόνο π.χ; Πόσο μόνιμα είναι τα αποτελέσματα;

Ένα τυπικό λογοθεραπευτικό πρόγραμμα περιλαμβάνει τακτικές εβδομαδιαίες συνεδρίες (συναντήσεις). Η διάρκεια του προγράμματος εξαρτάται από τους παράγοντες που αναφέραμε παραπάνω.

Η λογοθεραπεία είναι επιστήμη που βασίζεται σε αποτελέσματα επιστημονικών ερευνών. Τα αποτελέσματα της λογοθεραπείας είναι αξιόπιστα και στις περισσότερες περιπτώσεις μόνιμα. Σε αντίθετη περίπτωση ο λογοθεραπευτής θα σας ενημερώσει ανάλογα μετά την αξιολόγηση των δυσκολιών.

Αν αργήσει ένα παιδί να ξεκινήσει λογοθεραπεία, πόσο δύσκολο θα είναι για την εξέλιξη του;

Είναι λογικό ότι όσο περισσότερο ζει το παιδί με τη δυσκολία τόσο πιο δύσκολο είναι να αποκατασταθεί. Συχνά μια μικρή δυσκολία μπορεί να οδηγήσει σε κάτι πιο σοβαρό και χρόνιο. Επιπλέον οι διαταραχές λόγου, ομιλίας και επικοινωνίας έχουν επιπτώσεις στην ψυχοκοινωνική ανάπτυξη του παιδιού. Η έγκαιρη και έγκυρη αξιολόγηση/αποκατάσταση του προβλήματος από μια/ένα λογοθεραπεύτρια/τη είναι ο μόνος τρόπος να αποφύγουμε τέτοιες επιπτώσεις.

Υπάρχει περίπτωση να χρειάζεται βοήθεια ένα παιδί και να μην έχει δώσει δείγματα συμπεριφοράς στο περιβάλλον του π.χ ένα ζωηρό 8χρονο παιδί, το οποίο τελικά δεν "καταφέρνει" να συγκεντρωθεί και να διαβάσει τα μαθήματα του, μπορεί να σημαίνει ότι έχει διάσπαση προσοχής; Μπορεί αυτό το παιδί να βοηθηθεί;

Πάντα υπάρχουν δείγματα συμπεριφοράς με βάση τα οποία ένας ειδικός μπορεί να αξιολογήσει το παιδί. Αυτά τα δείγματα είναι συνήθως φανερά στο οικογενειακό περιβάλλον που για πολλούς λόγους επιλέγει να τα υποβαθμίσει. Σημασία έχει καταλάβουμε πως τα προβλήματα λόγου, ομιλίας και επικοινωνίας έχουν δυσμενείς επιπτώσεις στη ζωή του παιδιού και ο μόνος τρόπος να διασφαλίσουμε ότι αυτό δε θα συμβεί είναι η επίσκεψη σε ένα λογοθεραπευτή.

Τι προβλήματα αντιμετωπίζει ένα παιδί που έχει διάσπαση προσοχής;

Ένα παιδί με Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής και Υπερκινητικότητα (ΔΕΠΥ) εμφανίζει ποικίλα συμπτώματα. Τα συμπτώματα που σχετίζονται με το λόγο, την ομιλία και την επικοινωνία είναι κυρίως οι ειδικές μαθησιακές δυσκολίες εξαιτίας της αδυναμίας συγκέντρωσης, αδυναμία διατήρησης θέματος συζήτησης, εύκολη απώλεια ενδιαφέροντος για την επικοινωνία, συντακτικά, μορφολογικά και πραγματολογικά λάθη στον προφορικό και το γραπτό λόγο, αλλοιωμένη άρθρωση, μεγάλη ταχύτητα ομιλίας κ.α.

Μπορεί κάποιο πρόβλημα στο παιδί να δημιουργηθεί από το περιβάλλον του;

Υπάρχουν δυσκολίες που μπορούν να προκληθούν από το περιβάλλον κατά την διάρκεια της ανάπτυξης. Ένα από τα βασικότερα προβλήματα είναι η στέρηση ερεθισμάτων. Η καλή ανάπτυξη του λόγου, ομιλίας και επικοινωνίας είναι προϊόν αλληλεπίδρασης με το περιβάλλον. Μέχρι το παιδί να πάει σχολείο, το οικογενειακό περιβάλλον αποτελεί την κύρια πηγή πληροφοριών και γνώσεων. Έτσι αν η οικογένεια δεν φροντίσει να δώσει τα κατάλληλα εφόδια το παιδί μπορεί να πάει στο σχολείο με γνωστικά ελλείμματα. Αυτό δε σημαίνει πως το παιδί πχ δε θα μιλάει καθαρά αλλά μπορεί να σημαίνει πως θα έχει ένα φτωχό λεξιλόγιο και σύνταξη. Τέτοια ελλείμματα στερούν από το παιδί χρόνο για να αναπτύξει άλλες δεξιότητες κατάλληλες για την ηλικία του.

Οι γονείς πως μπορούν να βοηθήσουν αποτελεσματικά το παιδί;

Στην περίπτωση των διαταραχών λόγου, ομιλίας και επικοινωνίας οι γονείς θα πρέπει να επισκέπτονται μια/ένα λογοθεραπεύτρια/λογοθεραπευτή χωρίς καθυστέρηση. Αυτό θα τους δώσει τη δυνατότητα να πάρουν πιο σωστές αποφάσεις για το παιδί τους και να του παρέχουν τα κατάλληλα εφόδια.

Μπορεί να χρειαστεί να επαναλάβει τάξεις ένα παιδί στο σχολείο; Αν ναι, δεν θα νιώθει άσχημα που το "προσπερνάνε" οι παλιοί συμμαθητές του;

Ένα παιδί μπορεί να χρειαστεί να επαναλάβει τάξεις στο σχολείο όταν υπάρχουν σοβαρές μαθησιακές ελλείψεις. Το φαινόμενο αυτό παρατηρείτε συχνότερα στη μετάβαση από το νηπιαγωγείο στο δημοτικό. Η απόφαση επανάληψης τάξης από το παιδί είναι μια πολύ σοβαρή απόφαση που δεν σχετίζεται μόνο με τις μαθησιακές ικανότητες. Η γνώμη ενός ειδικού ψυχολόγου θα διευκολύνει την απόφαση των γονέων.

Τα τελευταία χρόνια ακούμε όλο και συχνότερα για τη λογοθεραπεία. Ποιο είναι το ποσοστό των παιδιών στην Ελλάδα που τη χρειάζονται; Στην Ευρώπη (αν γνωρίζεται); Αναλόγως του ποσοστού, τι σημαίνει αυτό;

Σκέφτομαι τη σύνδεση του ποσοστού με τον σύγχρονο τρόπο ζωής, που χρειάζεται και οι δύο γονείς να δουλεύουν και να περνούν όλο και λιγότερο χρόνο με τα παιδιά τους. Και κατά πόσο τα παιδιά δείχνουν την ανάγκη τους για περισσότερο χρόνο μέσω π.χ. γλωσσικής ή επικοινωνιακής διαταραχής.

Δυστυχώς στην Ελλάδα δεν υπάρχει κανένα επίσημο και αξιόπιστο στατιστικό για τα ποσοστά των παιδιών που χρήζουν λογοθεραπείας. Αυτό συμβαίνει γιατί ο κύριος τρόπος παροχής υπηρεσιών λογοθεραπείας γίνεται από ιδιωτικά κέντρα/γραφεία λογοθεραπείας. Σε άλλες χώρες (Ηνωμένο Βασίλειο, Αμερική) τα στατιστικά στοιχεία τέτοιου είδους βασίζονται στα δεδομένα του διεθνούς συστήματος υγείας. Κάτι τέτοιο στην Ελλάδα δεν είναι εφικτό αφού δεν υπάρχουν δημόσια κέντρα λογοθεραπείας για το ευρύ κοινό και οι λογοθεραπευτές που απασχολούνται στο δημόσιο είναι λίγοι στον αριθμό.

**Πανελλαδική Ημέρα
Λογοθεραπείας**
Υπάρχει λόγος!

**Γιάννης Μπουρδάκης,
Λογοθεραπευτής MSc**